

Тому, на наш погляд, при розробці програм корпоративного медичного страхування необхідно враховувати такі чинники: кількість працівників; умови праці; ступінь та рівень ризику певних категорій працівників; специфіку діяльності підприємства; розміщення підприємства на певній території; максимальний збиток, яким може бути спричинений трудовому колективу та максимальний збиток, який може понести підприємство (установа, організація) при настанні несприятливих умов для життя і здоров'я працівників. Урахування всіх чинників при формуванні програм корпоративного медичного страхування дозволить суттєво знизити негативні наслідки існуючих ризиків, зумовлених діяльністю підприємства (установи, організації); задовольнити потреби працюючих та підприємства; виконувати покладені на нього функції та дійсно бути засобом фінансової захищеності працівників.

Література

1. Гриненко А.М. Соціальний пакет як інструмент мотивації та соціальної захищеності працівників підприємства [Електронний ресурс]/ А.М. Гриненко, Л.Г. Стожок. – Режим доступу до закл.: [http://www.nbuv.gov.ua/ PORTAL/soc_gum/prvse/2010_4/29.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/PORTAL/soc_gum/prvse/2010_4/29.pdf).
2. Кодекс законів про працю України//Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – Додаток до N 50.
3. Страхування в галузі охорони здоров'я: [навч. посіб./Л.Б. Дячук, І.Я. Сенюта, Х.Я. Терешко, І.І. Фуртак]; за заг. ред. І.Я. Сенюти. – Львів: Вид – во ЛОБФ «Медицина і право», 2010. – 216 с.

УДК 347.998.2 (043.2)

Великанова М.М.,

к.ю.н.,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна,

Ніколаєць Ю.М.,

студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВОВОЇ АНАЛОГІЇ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Динаміка розвитку суспільних відносин зумовлює виникнення так званого часового розриву між процесом прийняття законодавцем правових норм для врегулювання усіх суспільних відносин, що виникають у державі. Унаслідок цього судові органи в процесі вирішення конкретної цивільної справи дуже часто стикаються із колізіями у вигляді неоднозначного тлумачення правової норми або відсутності такої взагалі, і в результаті представники судової влади змушені використовувати аналогію закону, права або застосовувати норми суміжного інституту чи галузі. Тому, логічно виникає питання – чи не виступають вони в даному випадку «міні законодавцями»? Крім того, постанови

Пленуму Верховного Суду забезпечують єдність розуміння і застосування правових норм, хоча і мають рекомендаційний характер згідно з Законом України «Про судоустрій та статус суддів», а рішення Конституційного суду України взагалі носять нормативний характер, оскільки вищезазначений орган має право повністю або частково скасувати правову норму з огляду на її невідповідність Конституції України, тим самим вказуючи законодавчому органу на необхідність прийняття відповідної правової норми з метою усунення колізії або прогалини. Зазначене дозволяє розглядати судову практику як фактор, що детермінує виникнення цивільно – правової норми, іншими словами, як додаткове джерело цивільного права, що сприяє заповненню прогалин та уникненню колізій у праві та законодавстві. Ці питання обумовлюють актуальність обраної проблематики. Дослідженням такого правового явища, як судова практика, аналогія у цивільному процесі займалися С. С. Алексєєв, с. П. Погрібняк, И. С. Иоффе, с. Я. Фурса, В. М. Кравчук, О. І. Угриновська, В. А. Туманов, О. Б. Венгеров, М. Коркунов та інші.

Слід визнати той факт, що закон, як санкціонована державою форма регулювання суспільних відносин, повною мірою не задовольняє потребу у правовому регулюванні суспільних відносин і це пояснюється декількома причинами: неврахуванням законодавцем під час прийняття законів окремих аспектів суспільних відносин, що потребують регулювання; допущенням помилок при застосуванні законодавчої техніки, внаслідок чого закладається підґрунтя для колізій тощо; постійним динамічним розвитком суспільних відносин, у результаті якого правові норми не встигають приймати одночасно з виникненням потреби у правовому регулюванні [1, с. 25]. Зокрема, чинне цивільно – процесуальне законодавство в певних питаннях не узгоджується з іншими правовими актами та недостатньо чітко регулює окремі важливі питання процесуального представництва. Також немає єдиного підходу у визначенні понять доказів та засобів доказування на законодавчому рівні. На відміну від ЦПК України, нормами матеріального права засоби доказування визначені як докази, і такий перелік не є вичерпним. Однак, як зазначав С. С. Алексєєв, право – це система, яка певною мірою саморегулюється, самоналаштовується, в якій закладено такі внутрішні механізми, які у ряді випадків дають змогу долати прорахунки законодавця, забезпечувати дію юридичних норм відповідно до вимог суспільних відносин, що розвиваються [2, с. 224].

І дійсно, в праві існують механізми усунення та подолання таких прогалин. Основними механізмами подолання прогалин є розширене тлумачення норм права, судовий прецедент, аналогія закону, аналогія права. Деякі фахівці (зокрема В. М. Кравчук, О. І. Угриновська, с. Я. Фурса) стверджують про закріпленість на законодавчому рівні (у ч. 8 ст. 8 ЦПК України) саме процесуальної аналогії [3].

Для того щоб визначити значення та роль судової практики в регулюванні цивільно – правових відносин, звернімося до правових форм здійснення функцій судами, якими є правозастосування, тлумачення права та правотворчість.

Діяльність суду щодо доповнення цивільного законодавства найяскравіше проявляється за наявності прогалин в законодавстві — пропусків у нормативно – правовому регулюванні певних цивільних відносин [3, с. 47 – 52]. У таких випадках суд, констатуєчи відсутність волевиявлення законодавця з даного кола питань, повинен вирішити спір. При цьому він може застосувати норму, що регулює схожі правовідносини (аналогія закону), або виходити з загальних принципів цивільного права (аналогія права). Інколи суд може вдаватися і до такого засобу подолання прогалин, як субсидіарне застосування права (міжгалузева аналогія). В юридичній науці прийнято вважати, що таким чином суд здійснює лише подолання прогалин, а єдиним засобом їх усунення є правотворча діяльність.

Таким чином, реформування судово – правової системи в Україні та адаптація цивільно – процесуального законодавства до європейських стандартів вимагають детального глибокого дослідження правового регулювання цивільного процесу, а також критичного підходу до певних інститутів цивільного процесуального права та його окремих правових норм. Це необхідно для встановлення їх відповідності Конституції та Законам України, рівню соціально – економічних відносин у суспільстві, а також виявлення протиріч, колізій, прогалин у правовому регулюванні з метою підготовки рекомендацій, спрямованих на усунення недоліків цивільного процесуального законодавства та його вдосконалення. І для того щоб не було так званого суддівського свавілля, тобто судова влада не перевищувала своїх повноважень і не підміняла у повному розумінні цього слова законодавця, для неї практично може існувати тільки одна заборона: не створювати правові норми, які протилежні за своїм змістом існуючим актам цивільного законодавства і загальним принципам цивільного права.

Література

1. Погрібняк С. П. Судова практика: поняття та функції / С. П. Погрібняк, О. О. Уваров // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2004. – № 9. – С. 24 – 28.
2. Алексеев С. С. Восхождение к праву. Поиски и решения / С. С. Алексеев. – М.: Норма, 2001. – 564 с.
3. Фурса С. Я. / Цивільний процесуальний кодекс України: Науково – практичний коментар: у 2 т. / За заг. ред. С. Я. Фурси. – К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2010. – Т. 1. – 1044 с.